

Nr 179

Av herr Karlsson, Göran, m. fl., angående tekniska hjälpmedel för handikappade.

(Lika lydande med motion nr 293 i Andra kammaren)

För att bereda de bästa förutsättningar för handikappade att i största möjliga utsträckning klara sig själva och bli oberoende av sin omgivnings hjälp är det av vital betydelse att man till deras förfogande ställer funktionella ortopediska och tekniska hjälpmedel. I årets statsverksproposition föreslås att de tekniska hjälpmedlen för handikappade skall tillhandahållas helt kostnadsfritt på samma grunder som de ortopediska hjälpmedlen. Häri genom undanröjes de ekonomiska hindren för handikappade att anskaffa hjälpmedlen. Den försöksverksamhet med bidragsgivning till tekniska hjälpmedel som De vanföras riksförbund bedrivit under några år har klarlagt att behovet av sådana är mycket stort men att tillgången på dessa är begränsad och utvecklingen hämmas på grund av bristande forskning. De nuvarande formerna för konstruktion och produktion fyller icke de krav som man bör ha rätt att ställa. Det måste därför vara angeläget att man i samband med den vidgade bidragsgivningen gör en översyn av verksamheten på området. Därvid kommer hela den forsknings- och experimentverksamhet in i bilden, som för närvarande bedrivs för att tillgodose rörelsehandikappade med tekniska anordningar.

Med all respekt för vad som utträttats på det tekniska och samhällsplaneringsområdet — exempelvis av SVCK — måste man konstatera att de nuvarande resurserna icke är tillräckliga för att ge tillfredsställande resultat. Den hittillsvarande forsknings- och experimentverksamheten på det ortopedisk-tekniska området har sålunda bedrivits relativt isolerat från övrig teknisk och medicinsk forskning. När det gäller bostads- och samhällsplaneringsforskning har vissa normer utvecklats för bostäder och kommunikationsleder, men arbetet att praktiskt omsätta resultaten har stoppats upp på grund av att SVCK:s resurser icke varit tillräckliga. Man har sålunda kunnat konstatera, att invalidbostadsbyggandet sackat efter på grund av att SVCK:s granskning, som förutsattes för beviljande av invalidbostadsbidrag, drog alltför långt ut på tiden. De långa väntetiderna och den bristande informationen gjorde byggherrarna obenägna att planera invalidbostäder. Uppgiften har också i december 1963 överflyttats till länsbostadsnämnden. Även när det gäller samhällsplanerings- och bostadsforskning i övrigt har det befunnits

lämpligast att knyta denna till statens institut för byggnadsforskning, vilket också anmälts i årets statsverksproposition.

De produktionsformer som nu tillämpas vad det gäller tekniska hjälpmedel för handikappade medför att produkterna blir onödigt kostnadskrävande för individ och samhälle. Leveranstiderna för specialtillverkade hjälpmedel kan uppgå till över 1 1/2 år. Det förhållandet är helt otillfredsställande, speciellt när det gäller hjälpmedel för handikappade barn, där hjälpmedlet icke längre är användbart för beställaren på grund av att barnet vuxit eller invaliditetens art och grad förändrats.

På rullstolsområdet har man trots en tioårig experimentverksamhet icke uppnått några påtagliga resultat. De experimentstolar som presenteras i olika nyhetsmedia har icke fullföljts till färdiga produkter. De kan sålunda icke anskaffas av intresserade. Även när det gäller rullstolar i standardutförande och bilburna rullstolar har utvecklingen stått stilla. Många av de mer allmänt saluförda rullstolarna är konstruktionsmässigt icke tillfredsställande vare sig ortopediskt eller kvalitetsmässigt.

Flertalet av de hjälpmedel som SVCK katalogiserat är i gängse handeln förekommande artiklar. Endast ett fåtal för vanföra specialkonstruerade hjälpmedel har framkommit under de tio år som experimentverksamhet pågått. När det gäller att utnyttja landvinningarna på bl. a. det elektrotekniska området hade inga resultat redovisats fram till att mer komplicerade hjälpmedel blev aktuella för neurosedynskadade barn. Behov av sådana hjälpmedel har funnits länge.

Det bör vara möjligt att genom en annan produktionsform i samarbete med industrien och forskare få fram ett större urval och mer kvalificerade hjälpmedel och till lägre produktionskostnader.

Här anförda förhållanden bidrager starkt till en eftersläpning av rehabiliteringsverksamheten. Tiden måste därför vara mogen för att övergå från en försöksverksamhet till en effektivt planerad forskning och produktion av skilda ortopediska och tekniska hjälpmedel. Det är därvid angeläget att pröva vilka organ som skall ha ansvaret för de skilda forskningsuppgifterna på handikappområdet. Att som hittills till en enda institution knyta forskning rörande tekniska hjälpmedel, proteser, invalidbilsaggregat, invalidlägenheter och samhällsplanering har visat sig icke vara tillfredsställande. Man bör överväga, om man icke i än högre grad bör fullfölja de intentioner som redovisas i årets statsverksproposition, nämligen att överföra samhällsplanering, bostadsforskning och forskning rörande ortopedisk-tekniska hjälpmedel till de samhällsorgan som i övrigt har hand om motsvarande verksamhetsformer. Vidare bör man pröva förutsättningarna för en ekonomisk och rationell tillverkning av tekniska artiklar för handikappade.

En effektivisering på ifrågavarande områden kan komma till stånd endast genom att staten tar hela ansvaret för verksamheten. En uppdelning av verksamheten på olika huvudmän eller överlåtande av ansvaret på en-

skild huvudman kan icke enligt vår uppfattning ge ett ur rehabiliterings-synpunkt tillfredsställande resultat.

Med hänvisning till vad ovan anförts vill vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en snabbutredning inom socialdepartementet rörande former-na för forskning och produktion av tekniska hjälpmedel för handikappade.

Stockholm den 23 januari 1964

Göran Karlsson

Lisa Mattson

Åke Larsson

Lars Larsson

Sv. Kristiansson